ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശൗനക ഉവാച
കപിലസ്തത്ത്വസംഖ്യാതാ ഭഗവാനാത്മമായയാ।
ജാതഃ സ്വയമജഃ സാക്ഷാദാത്മപ്രജ്ഞപ്തയേ നൃണാം ॥ **1** ॥

ന ഹ്യസ്യ വർഷ്മണഃ പുംസാം വരിമ്ണഃ സർവയോഗിനാം।
വിശ്രുതൗ ശ്രുതദേവസ്യ ഭൂരി തൃപ്യന്തി മേഽസവഃ ॥ **2** ॥

യദ്യദ്വിധത്തേ ഭഗവാൻ സ്വച്ഛന്ദാത്മാഽഽത്തമായയാ।
താനി മേ ശ്രദ്ദധാനസ്യ കീർതൻയാൻയനുകീർതയ ॥ **3** ॥

സൂത ഉവാച
ദ്വൈപായനസഖസ്ത്വേവം മൈത്രേയോ ഭഗവാംസ്തഥാ।
പ്രാഹേദം വിദുരം പ്രീത ആൻവീക്ഷിക്യാം പ്രചോദിതഃ ॥ **4** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
പിതരി പ്രസ്ഥിതേഽരൺയം മാതുഃ പ്രിയചികീർഷയാ।
തസ്മിൻ ബിന്ദുസരേഽവാത്സീദ്ഭഗവാൻ കപിലഃ കില ॥ **5** ॥

തമാസീനമകർമാണം തത്ത്വമാർഗാഗ്രദർശനം।
സ്വസുതം ദേവഹൂത്യാഹ ധാതുഃ സംസ്മരതീ വചഃ ॥ **6** ॥

ദേവഹൂതിരുവാച
നിർവിണ്ണാ നിതരാം ഭൂമന്നസദിന്ദ്രിയതർഷണാത് ।
യേന സംഭാവ്യമാനേന പ്രപന്നാന്ധം തമഃ പ്രഭോ ॥ **7** ॥

തസ്യ ത്വം തമസോഽന്ധസ്യ ദുഷ്പാരസ്യാദ്യ പാരഗം ।
സച്ചക്ഷുർജൻമനാമന്തേ ലബ്ധം മേ ത്വദനുഗ്രഹാത് ॥ **8** ॥

യ ആദ്യോ ഭഗവാൻ പുംസാമീശ്വരോ വൈ ഭവാൻ കില ।
ലോകസ്യ തമസാന്ധസ്യ ചക്ഷുഃ സൂർയ ഇവോദിതഃ ॥ **9** ॥

അഥ മേ ദേവ സമ്മോഹമപാക്രഷ്ടും ത്വമർഹസി ।
യോഽവഗ്രഹോഽഹമ്മമേതീത്യേതസ്മിൻ യോജിതസ്ത്വയാ ॥ **10** ॥

തം ത്വാ ഗതാഹം ശരണം ശരണ്യം
സ്വഭൃത്യസംസാരതരോഃ കുഠാരം ।
ജിജ്ഞാസയാഹം പ്രകൃതേഃ പൂരുഷസ്യ
നമാമി സദ്ധർമവിദാം വരിഷ്ഠം ॥ **11** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
ഇതി സ്വമാതുർനിരവദ്യമീപ്സിതം
നിശമ്യ പുംസാമപവർഗവർധനം ।
ധിയാഭിനന്ദ്യാത്മവതാം സതാം ഗതി -
ർബഭാഷ ഈഷത്സ്മിതശോഭിതാനനഃ ॥ **12** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
യോഗ ആധ്യാത്മികഃ പുംസാം മതോ നിഃശ്രേയസായ മേ ।
അത്യന്തോപരതിർയത്ര ദുഃഖസ്യ ച സുഖസ്യ ച ॥ **13** ॥

തമിമം തേ പ്രവക്ഷ്യാമി യമവോചം പുരാനഘേ ।
ഋഷീണാം ശ്രോതുകാമാനാം യോഗം സർവാംഗനൈപുണം ॥ **14** ॥

ചേതഃ ഖൽവസ്യ ബന്ധായ മുക്തയേ ചാത്മനോ മതം।
ഗുണേഷു സക്തം ബന്ധായ രതം വാ പുംസി മുക്തയേ ॥ **15** ॥

അഹമ്മമാഭിമാനോത്ഥൈഃ കാമലോഭാദിഭിർമലൈഃ।
വീതം യദാ മനഃ ശുദ്ധമദുഃഖമസുഖം സമം ॥ **16** ॥

തദാ പുരുഷ ആത്മാനം കേവലം പ്രകൃതേഃ പരം।
നിരന്തരം സ്വയഞ്ജ്യോതിരണിമാനമഖണ്ഡിതം ॥ **17** ॥

ജ്ഞാനവൈരാഗ്യയുക്തേന ഭക്തിയുക്തേന ചാത്മനാ।
പരിപശ്യത്യുദാസീനം പ്രകൃതിം ച ഹതൗജസം ॥ **18** ॥

ന യുജ്യമാനയാ ഭക്ത്യാ ഭഗവത്യഖിലാത്മനി।
സദൃശോഽസ്തി ശിവഃ പന്ഥാ യോഗിനാം ബ്രഹ്മസിദ്ധയേ ॥ **19** ॥

പ്രസംഗമജരം പാശമാത്മനഃ കവയോ വിദുഃ।
സ ഏവ സാധുഷു കൃതോ മോക്ഷദ്വാരമപാവൃതം ॥ **20** ॥

തിതിക്ഷവഃ കാരുണികാഃ സുഹൃദഃ സർവദേഹിനാം।
അജാതശത്രവഃ ശാന്താഃ സാധവഃ സാധുഭൂഷണാഃ ॥ **21** ॥

മയ്യനൻയേന ഭാവേന ഭക്തിം കുർവന്തി യേ ദൃഢാം।
മത്കൃതേ ത്യക്തകർമാണസ്ത്യക്തസ്വജനബാന്ധവാഃ ॥ **22** ॥

മദാശ്രയാഃ കഥാ മൃഷ്ടാഃ ശൃണ്വന്തി കഥയന്തി ച।
തപന്തി വിവിധാസ്താപാ നൈതാൻമദ്ഗതചേതസഃ ॥ **23** ॥

ത ഏതേ സാധവഃ സാധ്വി സർവസംഗവിവർജിതാഃ।
സംഗസ്തേഷ്വഥ തേ പ്രാർഥ്യഃ സംഗദോഷഹരാ ഹി തേ ॥ **24** ॥

സതാം പ്രസംഗാൻമമ വീർയസംവിദോ
ഭവന്തി ഹൃത്കർണരസായനാഃ കഥാഃ।

തജ്ജോഷണാദാശ്വപവർഗവർത്മനി
ശ്രദ്ധാ രതിർഭക്തിരനുക്രമിഷ്യതി ॥ **25** ॥

ഭക്ത്യാ പുമാൻ ജാതവിരാഗ ഐന്ദ്രിയാദ്
ദൃഷ്ടശ്രുതാൻ മദ്രചനാനുചിന്തയാ ।
ചിത്തസ്യ യത്തോ ഗ്രഹണേ യോഗയുക്തോ
യതിഷ്യതേ ഋജുഭിർയോഗമാർഗൈഃ ॥ **26** ॥

അസേവയായം പ്രകൃതേർഗുണാനാം
ജ്ഞാനേന വൈരാഗ്യവിജൃംഭിതേന ।
യോഗേന മയ്യർപിതയാ ച ഭക്ത്യാ
മാം പ്രത്യഗാത്മാനമിഹാവരുന്ധേ ॥ **27** ॥

ദേവഹൂതിരുവാച
കാചിത്ത്വയ്യുചിതാ ഭക്തിഃ കീദൃശീ മമ ഗോചരാ ।
യയാ പദം തേ നിർവാണമഞ്ജസാൻവാശ്നവാ അഹം ॥ **28** ॥

യോ യോഗോ ഭഗവദ്ബാണോ നിർവാണാത്മംസ്ത്വയോദിതഃ ।
കീദൃശഃ കതി ചാംഗാനി യതസ്തത്ത്വാവബോധനം ॥ **29** ॥

തദേതൻമേ വിജാനീഹി യഥാഹം മന്ദധീർഹരേ ।
സുഖം ബുദ്ധ്യേയ ദുർബോധം യോഷാ ഭവദനുഗ്രഹാത് ॥ **30** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
വിദിത്വാർഥം കപിലോ മാതുരിത്ഥം
ജാതസ്നേഹോ യത്ര തൻവാഭിജാതഃ ।
തത്ത്വാമ്നായം യത്പ്രവദന്തി സാംഖ്യം
പ്രോവാച വൈ ഭക്തിവിതാനയോഗം ॥ **31** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ദേവാനാം ഗുണലിംഗാനാമാനുശ്രവികകർമണാം।
സത്ത്വ ഏവൈകമനസോ വൃത്തിഃ സ്വാഭാവികീ തു യാ ॥ **32** ॥

അനിമിത്താ ഭാഗവതീ ഭക്തിഃ സിദ്ധേർഗരീയസീ।
ജരയത്യാശു യാ കോശം നിഗീർണമനലോ യഥാ ॥ **33** ॥

നൈകാത്മതാം മേ സ്പൃഹയന്തി കേചിൻ -
മത്പാദസേവാഭിരതാ മദീഹാഃ।
യേഽന്യോന്യതോ ഭാഗവതാഃ പ്രസജ്യ
സഭാജയന്തേ മമ പൗരുഷാണി ॥ **34** ॥

പശ്യന്തി തേ മേ രുചിരാണ്യംബ സന്തഃ
പ്രസന്നവക്ത്രാരുണലോചനാനി।
രൂപാണി ദിവ്യാനി വരപ്രദാനി
സാകം വാചം സ്പൃഹണീയാം വദന്തി ॥ **35** ॥

തൈർദർശനീയാവയവൈരുദാര -
വിലാസഹാസേക്ഷിതവാമസൂക്തൈഃ।
ഹൃതാത്മനോ ഹൃതപ്രാണാംശ്ച ഭക്തി -
രനിച്ഛതോ മേ ഗതിമണ്വീം പ്രയുങ്ക്തേ ॥ **36** ॥

അഥോ വിഭൂതിം മമ മായാവിനസ്താ -
മൈശ്വർയമഷ്ടാംഗമനുപ്രവൃത്തം।
ശ്രിയം ഭാഗവതീം വാ സ്പൃഹയന്തി ഭദ്രാം
പരസ്യ മേ തേഽശ്നുവതേ തു ലോകേ ॥ **37** ॥

ന കർഹിചിൻമത്പരാഃ ശാന്തരൂപേ
നങ്ക്ഷ്യന്തി നോ മേഽനിമിഷോ ലേഢി ഹേതിഃ।

യേഷാമഹം പ്രിയ ആത്മാ സുതശ്ച
സഖാ ഗുരുഃ സുഹൃദോ ദൈവമിഷ്ടം ॥ **38** ॥

ഇമം ലോകം തഥൈവാമുമാത്മാനമുഭയായിനം।
ആത്മാനമനു യേ ചേഹ യേ രായഃ പശവോ ഗൃഹാഃ ॥ **39** ॥

വിസൃജ്യ സർവാനന്യാംശ്ച മാമേവം വിശ്വതോമുഖം।
ഭജന്ത്യനന്യയാ ഭക്ത്യാ താൻമൃത്യോരതിപാരയേ ॥ **40** ॥

നാന്യത്ര മദ്ഭഗവതഃ പ്രധാനപുരുഷേശ്വരാത്।
ആത്മനഃ സർവഭൂതാനാം ഭയം തീവ്രം നിവർതതേ ॥ **41** ॥

മദ്ഭയാദ്വാതി വാതോഽയം സൂര്യസ്തപതി മദ്ഭയാത്।
വർഷതീന്ദ്രോ ദഹത്യഗ്നിർമൃത്യുശ്ചരതി മദ്ഭയാത് ॥ **42** ॥

ജ്ഞാനവൈരാഗ്യയുക്തേന ഭക്തിയോഗേന യോഗിനഃ।
ക്ഷേമായ പാദമൂലം മേ പ്രവിശന്ത്യകുതോഭയം ॥ **43** ॥

ഏതാവാനേവ ലോകേഽസ്മിൻ പുംസാം നിഃശ്രേയസോദയഃ।
തീവ്രേണ ഭക്തിയോഗേന മനോ മയ്യർപിതം സ്ഥിരം ॥ **44** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയോപാഖ്യാനേ പഞ്ചവിംശോഽധ്യായഃ ॥